

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail:
support@cncd.org.ro

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA 579
Din data de 13.10.2014

Dosar nr.: 40/2014

Petiția nr.: 342/21.01.2014

Petent: C B

Reclamat: Guvernul României

Obiect: Posibilă situație discriminatorie provenită din prevederile textului OUG 114/2013

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. C B I, județul Harghita.

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

I.2.1. Guvernul României, București, Palatul Victoria, Piața Victoriei nr. 1, Sector 1.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Prin memoriul înregistrat la CNCD sub nr. 342/21.01.2014, petentul solicită Consiliului să constate posibila situație discriminatorie provenită din prevederile textului OUG 144/2013.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

3.2. Prin intermediul citației cu nr. 342/29.01.2014 a fost citat petentul pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 17.02.2014, la sediul CNCD. De asemenea, prin intermediul aceleiași adrese a fost ridicată, din oficiu, **excepția de necompetență materială** a CNCD. La termen, petentul nu s-a prezentat.

3.3. Prin intermediul citației cu nr. 585/29.01.2014 a fost citată partea reclamată pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 17.02.2014, la sediul CNCD. De asemenea, prin intermediul aceleiași adrese a fost ridicată, din oficiu, excepția de necompetență materială a CNCD. La termen, partea reclamată nu s-a prezentat.

3.4. Procedura de citare legal îndeplinită.

IV. Susținerea părților

4.1. Susținerea petentului

4.1.1. Prin memoriul său, petentul arată că la data de 24 decembrie 2013 a apărut în Monitorul Oficial nr. 835 Ordonanța de Urgență nr. 144/18.12.2013, emitent fiind Guvernul României.

Acesta susține că ordonanța în cauză, în partea de preambul, formulează următoarele: "luându-se în considerare imperativul sprijinirii activității Bisericii Ortodoxe Române, instituție fundamentală a statului roman, cu un rol esențial în apărarea identității naționale a poporului roman", iar în art. 4, formulează în felul următor: "Se aprobă transmiterea imobilului, construcție și teren aferent, având datele de identificare prevăzute în Anexa nr. 3, aflat în proprietatea privată a statului, din administrarea Regiei Autonome "Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat" în administrarea Secretariatului de Stat pentru Culte, pentru Episcopia Ortodoxă Română a Covasnei și Harghitei".

4.1.2. De asemenea, petentul face referire și la dispozițiile cuprinse în art. 1, alin.2 și art. 2, alin. 4 din OG 137/2000 și susține că în situația prezentată de acesta, Episcopia Ortodoxă Română a Covasnei și Harghitei este favorizată, cu scopul declarat de sprijinire, prin aprobarea transmiterii imobilului, construcție și teren aferent, având datele de identificare prevăzute în Anexa nr. 3 din OUG 114/18.12.2013, aflat în proprietate privată a statului, în administrarea Episcopiei.

4.1.3. Acesta susține că, relative la celelalte biserici, și în special Arhiepiscopia Romano Catolică din Alba Iulia, cult religios căruia aparține și petentul, nu sunt sprijiniți și ca atare, sunt defavorizați prin netransmiterea niciunui imobil, construcție sau teren aparținând proprietății private a statului în administrarea lor.

4.2. Susținerea părții reclamate

4.2.1. Prin memoriul înregistrat la CNCD sub nr. 1006/13.02.2014, partea reclamată invocă excepția necompetenței Consiliului în ceea ce privește solicitarea petentului, prin care dorește ca să fie dovedită transmiterea vreunui imobil construcție sau teren, aparținând proprietății private a statului în administrarea Arhiepiscopiei Romano Catolice din Alba Iulia prin vreo ordonanță de urgență sau alt act jurisdicțional cu scopul declarat de sprijinire a acestei biserici.

Aceasta invocă dispozițiile art. 19 din OG 137/2000 și susține că CNCD nu se poate subroga în drepturi altor autorități sau instituții publice și să cenzureze, din punct de vedere al legalității, activitatea acestora sau să oblige pe acestea la inițierea/aprobarea unor norme legale - în speță - în domeniul transmiterii unor imobile aflate în proprietatea privată a statului, într-un anumit sens, cum este cel solicitat de petent.

Mai mult, partea reclamată arată că cenzurarea actelor normative, în funcție de natura lor, revine în competența exclusivă, fie a Curții Constituționale, fie a instanțelor judecătorești.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Colegiul director constată că prin **O.U.G nr. 114/2013** anumite imobile au trecut în folosința Bisericii Ortodoxe Române.

5.2. Colegiul director admite excepția de necompetență materială a C.N.C.D., invocată de părțile reclamate, având în vedere **Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008** a Curții Constituționale, care stabilește următoarele:

„Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, care, potrivit art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii

și restabilirea situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.

Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile și organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art. 16 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește rolul de «garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării», iar potrivit dispozițiilor art. 18 din același act normativ, «este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art. 19 alin. (1) lit. c), precum și art. 20, în ansamblu, reglementează rolul juridicțional al Consiliului, care are ca finalitate, așa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârșit, nu trebuie omis nici faptul că art. 2 alin. (3) din aceeași ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».

Deși autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 în sensul aplicabilității lor și cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuși că dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale juridicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă și introducerea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2008, a alin. (3) la art. 19 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, prin care s-a scos din competența Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție.

În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii și își poate exprima opinia în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce aici interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului juridicțional întemeiat pe art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art. 16 referitor la principiul nediscriminării.

Deși în lumina dispozițiilor constituționale o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative și la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuși, așa cum s-a reținut și mai sus, că, în practică, art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000.

Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative.”

5.3. Având în vedere faptul că instanțele judecătorești au anulat **Hotărârea nr. 426/21.12.2010** a C.N.C.D. în care Colegiul director a admis excepția de necompetență materială a C.N.C.D. pe baza **Deciziei nr. 997/2008** a Curții Constituționale, arătând că C.N.C.D. „a refuzat să își exercite competențele legale (el fiind singurul organism cu astfel de atribuții, în materie de discriminare), respectiv să soluționeze cererea cu care fusese investit, făcând o eronată interpretare a deciziei nr. 997/2008 a Curții Constituționale” (**Sentința nr. 32/30.01.2012** a Curții de Apel Ploiești, devenită irevocabilă prin **Decizia nr. 5060/18.04.2013** a Înaltei Curți de Casație și Justiție), Colegiul director emite un punct de vedere privind problema sesizată. Emiterea punctelor de vedere, inclusiv privind normele juridice cu caracter de lege, nu este obligatorie doar din prisma deciziilor instanțelor judecătorești, dar este în concordanță și cu prevederile **O.G. nr. 137/2000**, care stabilesc următoarele aspecte relevante:

„Art. 16

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, denumit în continuare Consiliul, este autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în conformitate cu legislația internă în vigoare și cu documentele internaționale la care România este parte.

Art. 17

În exercitarea atribuțiilor sale, Consiliul își desfășoară activitatea în mod independent, fără ca aceasta să fie îngrădită sau influențată de către alte instituții ori autorități publice.

Art. 18

(1) Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.

(2) Consiliul elaborează și aplică politici publice în materia nediscriminării. În acest sens, Consiliul va consulta autoritățile publice, organizațiile neguvernamentale, sindicatele și alte entități legale care urmăresc protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării.”

Punct de vedere:

O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

1. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în continuare (CEDO) în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

A da spre folosință imobile, în mod gratuit, exclusiv Bisericii Ortodoxe Române, reprezintă în mod evident o diferențiere.

Argumentarea părții reclamate cuprinsă în preambulul Ordonanței de Urgență nr. 114/18.12.2013 care statuează că „...imperativul sprijinirii activității Bisericii Ortodoxe Române, instituție fundamentală a statului român, cu un rol esențial în apărarea identității naționale a poporului român...”, conform căreia Biserica Ortodoxă Română ar fi într-o situație diferită față de alte culte este în totală contradicție cu principiul separației dintre stat și culte, cu prevederile constituționale și cu prevederile **Legii nr. 489/2006**.

Partea reclamată afirmă că Biserica Ortodoxă Română este o instituție fundamentală a statului român.

Constituția României, la art. 29 alin. 3, stabilește: „Culte religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii”, la care alin. 5 mai adaugă: „Culte religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate.”

Legea nr. 489/2006, la art 9 alin. 1 și 2 prevede: „În România nu există religie de stat; statul este neutru față de orice credință religioasă sau ideologie atee. **Culte sunt egale în**

fața legii și a autorităților publice. Statul, prin autoritățile sale, nu va promova și nu va favoriza acordarea de privilegii sau crearea de discriminări față de vreun cult.”

În consecință, afirmația conținută în preambulul Ordonanței de Urgență nr. 114/18.12.2013 „*Biserica Ortodoxă Română este o instituție fundamentală a statului român*” contravine principiilor constituționale și prevederilor **Legii nr. 489/2006**. Biserica Ortodoxă Română, ca orice alt cult recunoscut de lege, este autonomă față de stat, statul având obligația de a rămâne neutru față de acest cult, de a nu-l favoriza și de a nu-i acorda privilegii.

Partea reclamată mai afirmă că Biserica Ortodoxă Română are un rol esențial în apărarea identității naționale a poporului român.

Pe de o parte și alte culte pot revendica rolul esențial al apărării identității naționale (spre exemplu Biserica Unită cu Roma, Greco-Catolică), pe de altă parte conform **Constituției României**, art. 4 alin. 2, „*România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială*”.

Astfel, Biserica Ortodoxă Română este un cult ca toate celelalte culte recunoscute din România, având un rol la fel de important în societate ca și celelalte culte recunoscute de lege. În concluzie, statul are obligația de a trata în mod identic Biserica Ortodoxă Română și celelalte culte recunoscute de lege, în caz contrar se realizează o diferențiere.

2. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între diferențiere și criteriu trebuie să existe un raport de cauzalitate.

În mod evident diferențierea s-a realizat între Biserica Ortodoxă Română și celelalte culte, existând și raport de cauzalitate, ceea ce reiese clar din motivarea reclamațiilor, conform căreia bunurile imobile au fost date în folosința Bisericii Ortodoxe Române, considerată a fi instituție fundamentală a statului, cu rol esențial în apărarea identității naționale a poporului român.

3. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională.

Dreptul atins este dreptul de a folosi respectivele bunuri imobile, dar și libertatea religioasă, care include dreptul la un tratament egal al cultelor (conform **Legii nr. 489/2006**, art. 9 alin. 1 și 2). Se poate invoca inclusiv dreptul la demnitate, grantat de **Constituția României** (art. 1 alin. 3). Art. 15 al **O.G. nr. 137/2000** prevede: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, [...] acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia*.” A afirma despre Biserica Ortodoxă Română că este o instituție fundamentală a statului român care are un rol esențial în apărarea identității naționale a poporului român, prin urmare trebuie să i se atribuie anumite bunuri mobile de urgență, întrucât „*neadoptarea măsurilor propuse prin prezenta ordonanță de urgență va genera efecte negative, concretizate în neîndeplinirea rolului și funcțiilor unor instituții de bază ale statului român*”, este un comportament manifestat în public care crează o atmosferă ostilă față de persoanele de altă religie decât cea ortodoxă română.

În consecință, considerăm că preambulul *O.U.G. nr. 114/2013* conține elemente discriminatorii, ce contravin prevederilor *O.G. nr. 137/2000*; totodată și practica de a acorda spre folosință bunuri imobile în mod exclusiv unui singur cult, și nu și altor culte, în mod proporțional, dacă există cereri în acest sens, reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 al *O.G. nr. 137/2000*. Pentru a evita discriminarea, imobilele în cauză, aflate în proprietatea Secretariatului de Stat pentru Culte, ar trebui oferite nu spre utilizarea exclusivă de către un singur cult, ci spre utilizarea alternativă a tuturor cultelor recunoscute de lege.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din *O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, cu modificările ulterioare, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Admite excepția de necompetență materială a C.N.C.D., conform *Deciziei nr. 997 din 7 octombrie 2008* a Curții Constituționale;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Secretariatului de Stat pentru Culte.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit *O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ* la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

STANCIU CLAUDIA SORINA – Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE – Membru

Motivad și redactat: Anamaria Panfile- Membru Colegiu director
Bianca Borțoneanu- Consilier juridic S.A.C.D.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

